

izrazi, in naj jih od stopnje do stopnje pelje do občnega književnega jezika. Učenci naj razumejo naj pred svoje šolske knjige, potem druge, ki so pisane za nje. Počasi in skerbno naj se pri učencu budi in goji višji čut za vse lepo ali estetični čut in povsod naj se pri tem vterjuje tudi нравno izobraževanje.

(Dalje prih.)

Stari in mladi Slovenec.

Sito.

O. Sito cribrum, sitomü sējati, prosējati cribrare, hrov. sijati secernere, cf. gr. σέω itd.; sitije iuncus scr. si ligare; toraj silo laqueus, ahd. seil.

S. I nsl. sito cribrum; a bulg. siten barut minutus, sitna mržžü, sitno pismo t. j. drobno, sitna rosa, sitnice t. j. drobtinice, sitje pa scirpus, sitovje iuncus, sitina.

O. Sitnikü, sitovije frutex palustris, proprie iuncus, rum. sitar mooschnepf; sitlice funiculus, cf. séli.

Skvožè.

S. Pišete tudi skožè, skosè, skrozè, skrozl, čes. skrz; skvožnja in skvažnja-nica foramen, skvožnjati skvažnjat foraminibus pertusus.

Skvarü.

O. Skvarü a) aestus, skvara, nidor, skvrada i skvrada focus, sartago, craticula (bratpfanne); b) skvarü inquinamentum; skvrüna, skverna, skvrüni f. macula, pollutio, scelus, - nica, - ninkü turpis, - nistvo (cf. skrënistvo, skrënja scurrilitas).

S. Z unim se vjema nsl. škvara, cinka na juhi, čes. škvar laut des siedenden fettes, skvrčeti prasseln, rad. skvrük; s tem skrun adj. vilis, absurdus, skrunoba, hrov. skrunja immundities, skrumba, abominatio, o-skruniti, stsl. skvrünitnaviti polluere, depravare, skvernav-niv, skvernost - ota, - nava adulteratio, - niteli, - noděj, - slovije itd.

O. Iz skvr in skvrk sonare je tudi skvorici sturnus; skovranici alauda, čes. skřivan; skovran - a quodam skovrati derivatur in čas. mus., nobis pendere videtur a rad. skvr, cf. bulg. skolovranec.

S. Škvorec, skorec in skvorec sturnus; skerjanec ali škerjanec alauda.

Skorü.

O. Skorü adj. celer, do skora, vü - na skorè, skorèje celerius, skoraja slovesa, skoro illico, citius, skorovinü citus, skorostl - ota celeritas, - stinü velox, skoriti - rja - riši festinare, skoropisici ταχυστάτος qui velociter scribit.

S. Skoro, skoraj schier, ahd. sciore, cf. ngr. τάχα; neque slav. a germanico, neque germ. a slavico derivabis! Zakaj neki ne?

Skrübl.

O. Skrübèti je contristari, lugere, skrübí f. cruciatus, aegritudo animi, moeror, cura.

S. Nsl. je zlasti — poslednjega pomena, skerbeti sollicitum esse, skrübínü - livü sollicitus, stsl. tristis, moestus afflictus; znamenito je stsl. skrübitelinü affligens, in potem prav pišete: fortasse a skrübíti affligere.

Skubsti.

O. Skuba - eši - vellere, - bašče se rixantes.

S. Res imate skubanja f. rixa, skubeži m. evulsio, nsl. skubača reuthaue.

Skytati se.

O. Skytaja - aješi se vagari, skytanije.

S. Neosl. skitati se de pueris qui scholam negligentes vagantur; skitač serb. skitavac, oskutiti se, plič zapusti gnejzdo ili mlade.

Skądü.

O. Inops, — telomí pusillus, — vidomí, - dínü indigens, deficiens; skądü m., - da f., - ostl - ota - dostvo - dístvo - dênije inopia, defectus, indigentia; skądèti minui, - diti conviciari.

S. Rad. skind (štèd), pravite; ali se ne bi dalo strinjati z nsl. škoda?

Slana.

O. Kar nsl.; cf. serení, srènú adj. albus, slota hiems, - tñü dñí hibernus.

S. Slana je nsl. pruina, mrzla rosa; srèn tudi (gefrorener schnee, reif) srenj schneekruste. S to se vjemajo slanikü - nica emporium salis; slatina palus, aqua salsa, salsugo; solilo patina, proprie salinum (Salzfass), kar po nekterih krajih solnjak, soljak, solnica (ki je drugod žleb ali korito, kjer se posolí živini); solište, solinoje more itd.

Sluga.

O. Služiteli - nikū - nica, - žibnikū - nica, - žinikū - nica servus, famulus, slugovati i službovati servire.

S. Služba je posebej ministerium sacrum, liturgia, miša, rekše služba, cultus; služitelj vzlasti diaconus, levita, sacerdos; službo tvoriti, služitelj biti, služiti sacra peragere.

Sluti.

O. Slova - eši nominari, clarum esse; slutije gloria, claritas, splendor; slutū m. qui audivit, ni fallimur; slytije fama, nomen; sluhū auditus, fama, auris; sluh o gen. slušese λοβός ima auris pars; slušati auscultare, - šinū - hovini adj. auditus.

S. Sluti - slujem ali slovem i nsl.; sloveti - vim; slovenje fama; ga imam na slutu, na sumu, če le vrag ni, ga bom spazil.

O. Slovo je stsl. verbum, ratio, littera; slovo dati polliceri; slovce vocula, - vesice vocabulum, slovesije - sistvo verba, oratio, sermo, - šinikū facundus; rodnoe slovešenje physiologia; slovoljubivū - bīci phylologus.

S. Znamenit se mi zdi pomen: slyšalici qui audivit, slyšateli auditor (cf. II, 17).

Slēdivū.

O. Sagax (de cane); slēditi investigare, sequi, slēdovanje consecutio, po - niju ordine, slēdū m. vestigium, idi slēdi mene, vi slēdy iti sequi.

S. Nsl. slēd investigatio; sledi, posledi, posled, na posled tandem; slednji extremus, quisque; sleherni, sličkerni (scr. sr ire, ergo sl-ēdū). Primeri, kar sem pisal o izrazu: dalje slēdi ali sledi t. j. išči dalje v III, 9.

Slēpati.

O. Slēplja - eši ili - pajā - ješi salire, slēpanije saltus miraberis Vostokovium statuere infinitivum slēpiti.

S. Iz slēpati je staro- in novosl. slapū fluctus, aquae ex edito loco desilientes; nsl. woge, wasserfall; tempestas p. blisk i slap človeka lahko ubije, če ni tu slab vapor, ki se po gorenjem Kranjskem glasi svab (Murko: slab Dunst, Dampf). Iz slēpiti excoecare naj zaznamnjam slēpētipotovati coecutare, slepota - slepstvo coecitas, slepljiv excoecans; slepic in slepič ali slepec amphibaena (Blindschleiche.)

Slākū.

O. I slėkū - slukū adj. inflexus, slākavū - kovatū curvus.

S. Slōk nsl. ali slokast macer; sloknoti se sich durch einziehen des athems dünn machen; slukav curvus, slukonožje poples (die Kniekehle), sklučen curvatus, inclinatus. Notabis inter *s* et *l* aliquoties *k* videri omissum: cf. vūslanjati et vūsklanjati; sluditi et skluditi; slėzū et nsl. sklėz; slākū et nsl. sklūčen (cf. lėšti VII, 61.)

Pohvala in kazen v šoli.

Spisal *J. Lapajne*.

(Dalje in konec.)

Velika napaka bi tudi bila, ako bi odgojitelj kaznoval in hvalil vse učence po eni meri. Ozirati se je namreč treba na naravo otroških sere, na njihove zmožnosti in na druge okoliščine. Eno in tisto djanje raznoterih otrok ima različno moralčno vrednost. Če učenec, ki je naglega in nemirnega značaja, poškoduje v svoji nagli jezi tovarša, je manjšo kazen zaslužil, nego drugi učenec, ki je premišljeno in iz hudobnega namena isto pregreho zadolžil. Pri pohvali, zlasti pa pri kaznovanji, naj se učitelj varuje, da ne ravná strastno. Strast, jeza, naglost povsod škoduje, zlasti pa pri vzrejevanji, pri najvažnejšem delu.

Pedagog **Overberg** z določnimi besedami odsvetuje strast posebno pri telesnem kaznovanji. On pravi: „Če zapazite, da se vas jeza prijemlje, odložite kaznovanje, dokler se jeza ne poleže. In ako se vas jeza med kaznovanjem zopet loti, verzite šibo proč, in recite otroku: Čakaj, prevdaril si bom, kaj naj s teboj storim. Idite potem k oknu ali iz šole pred vrata, da se razkačeno seree umiri; potem resno prevdarite, kaj je storiti“. **Overberg** še na dalje ostro opominja učitelje: „Ako bi učitelj otroka preostro in po krivici kaznoval, in če je krivica vsem pričujočim otrokom očitna, naj dostane svojo napačno naglost pred vso šolo“.

Kedar se otroka hvali ali obdaruje, naj bi se opazovala še ta pravila: Ne hvali in ne poplačuj dobrega dela, ktero je že otroku samo na sebi prijetno; tako je, postavim, s pobožno